

ASZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁR
Budapesti ábrában átvéve:
Egy évre 18
Három hónapra 12
Egy hónapra 4
Külföldi ábrában átvéve:
Egy évre 20
Három hónapra 14
Egy hónapra 5
Egyes szám ára 1 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétéves
ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatala:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére sem
vállalkozik.
Előfizetők és hirdetések a kiadó
hivatalában intézendők.

XIII. évfolyam 217. szám. Nagyvárad Szombat, 1917 szeptember 22.

Válaszunk a pápa békejegyzékére.

**Hajlandók vagyunk a békéről tárgyalni.
Csatlakozunk a pápa felfogásához.**

Budapest, szeptember 21. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik:

A felségének a Szentatyának augusztus 1-én kelt jegyzékére adott válaszjegyzéke, amelyet a külügyminiszter e hó 20-án adott át a pápai nunciussnak, így szól:

Szentatya!

Tartozó tisztelettel és mély megindulással vettünk tudomást Szentséged ama lépéséről, amelyet Istentől reáruházott hivatalának teljesítéseül ama nemes szándékkal tett, hogy a népeknek visszaadja a békét. Hálás szívvel fogadjuk atyai gondviselésének újabb adományát, lelkünk mélyéből üdvözljük az intést, amelyet Szentséged a hadviselő népek kormányaihoz intézett. Ugy tekintünk fel Szentségedre, mint aki magasan felette áll a hadviselő népeknek és aki a tartós békére nézve megtalálhatja az utat.

Mióta megdicsőült elődünk trónját elfoglaltuk, sohasem tévesztettük el szem elől a nagy célt, hogy népeinknek minél előbb visszaszerezzük a béke áldásait. Mindjárt trónralépésünk után megadatott nekünk, hogy szövetségeseinkkel együtt megtegyük a lépést a béke útjának egyengetésére, közös kormányunk nem mulasztotta el időközben sem, hogy kifejezze a monarchia népeinek akaratát, hogy a vérontásnak végét vessenek olyan békével, amely

Szentséged szemé előtt lebeg. Behatóan megfontoltuk Szentséged jegyzékét és a következő eredményre jutottunk.

Üdvözljük Szentséged gondolatát, hogy a jövőbeni világrend a fegyver hatalmának kiküszöbölésével a jog erkölcsi hatalmának és a nemzetközi igazságosság és törvényesség útján alapuljon, ama reménytől áthatva, hogy a jog erkölcsileg ujja teremti az emberiséget,

csatlakozunk Szentséged ama felfogásához, hogy a hadviselők tanácskozásokat folytatásának, amelyek oly megállapodásra vezessenek, hogy megfelelő biztosítékokért hajlandók lehetünk a fegyverkezést bizonyos mértékben leszállítani és a valamennyi nép tulajdo-

nában levő tengert felszabadítani és mindnyájunk egyetemes használatára megnyitni.

Tudva Szentséged által javasolt döntőbírátság békeszerző lehetőségét, hajlandók vagyunk arról tárgyalni. Ha a föld népei Szentséged javaslatához képest tárgyalják a kérdést, ebből kibontakozhatnék a tartós béke.

Ezen szellemtől áthatva, a Szentséged javaslatában a béke tárgyalására alapot találunk. Reméljük, hogy ellenségeink hasonlóan gondolkoznak. Ilyen értelemben kérjük a Mindenhatót, áldja meg a Szentséged által megkezdett békeművet.

Tisztelettel jegyezzük

Szentségednek nagyon engedelmes fia

KÁROLY s. k.

Antant vélemény a békéről.

Budapest, szeptember 21. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: A Reuter ügynökség jól értesült forrásból közli: Angliának és szövetségeseinek álláspontját Németországnak a Belgiummal szemben való koncepciója tekintetében.

A szövetségesek szerint Németország a háborút nem nyerheti meg, csak az északi front eseményeivel hangulatot kell a népben a nagy német vágyak kielégítésére. De az nem változtathatja meg a szövetségesek békefelfogását. A háború a porosz militarizmus megszüntetése nélkül nem fejezhető be.

Amerikában biznak a békében.

Budapest, szeptember 21. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: A Newyork Herald jelenti: Washingtonban az antant követői több ízben értekezletet tartottak. A megbeszélések a béke kérdése körül forogtak. Itt nagyon bizakodó a hangulat a békét illetőleg.

Németország válasza a pápa békeszózatára

Budapest, szeptember 21. (Saját tudósítónktól) Berlinből a német kormány válaszképpen a pápa békejavaslatára a következő:

Berlin, 1917 szeptember 19.

Biberos Uri

Emiaenciád szives volt Ófelségének a pápa Ószentségének nyilatkozatát átnyújtani, amelyben nyomtatékos felhívást intézett a hadvieszelőkhez.

Ófelsége megbízott engem a válaszfeladvánnyal. Ófelsége meleg köszönettel és hálával kíséri Ószentsége fáradozását, hogy sietess az ellenségeskedések fejtégetését. Azt az óhaját táplálja, hogy a pápai szósat sikeres legyen.

Uralkodóváának kezdete óta legszentebb feladata volt, hogy a béke áldásait megővje. Ebből trónbeszédében megfogadta, hogy országától a béke jótéményeit nem vonja meg, ha csak a háberu kényszerítő szükségé nem válik. Fogadalmát tettekkel is megővöztette. A mostani háboruban, mely ártatja ellenére tört ki, szövetségesséval késznek nyilatkozott a béketárgyalásokra. Múltányolva Ószentsége szósatának jelentőségét, nem mulasztotta el, hogy a jegyzékben foglalt lelki igarások rokonszándékkal átvőzője a béke-

szósat vezérgondolatát, hogy a fegyveres hatalom helyére a jog és erkölcs lépjen.

As emberi társadalom beteg testét csak úgy lehet meggyógyítani, osztóva Ószentsége feladvánnyát, hogy a fegyverkezés kölcsönösen elhatároltassék, a tenger szabadsága biztosítottassék és egy új szellem uralkodjék, am lyből nehézség nélkül fog előállani az a feladat, hogy a felmerülő nemzetközi kereteken kívül ne a haderő felvonultatásával, hanem a döntő bíróság eljárásával intézzék el, amelyek békeszerző hatását ellamerjük.

A császári kormány ez irányban támogatni fog minden javaslatot. A német nép kívánja, hogy a gydlőlet helyébe engesztelés kenyiség lépjen. Ha a népek fellamarték, hogy egykori versenyeiket egyesítő nézőpontokat kell hangelyosnolok, akkor sikerülni fog nekik, hogy szabályozsák vitás kérdéseiket és a népkatasztrófa visszatérését kizárassék. Bizik benne, hogy ellentársink is a pápa békejavaslatában alkalmas alapot kívánunk találni, hogy az abbaa említett feladványok mellett hozzájárulassanak a jövőbeni béke előkészítéséhez.

Michaelis s. k.

Viészavertünk egy olasz támadást.

Olasz harcolór. Budapest, szeptember 21. (Hivatalos.) Az olaszoknak Siel-állásaink ellen intézett támadását a vítvíz védők a tüzéség kiváló együttműködése mellett közelharoban viészaverték. Az ellenség itt jelentékeny véres veszteségein felül foglyokban 4 tisztet és több mint 180 főnyi legénységet veszített.

Egyébként egyik harcoláron sem volt különösebb esemény.

A vezérkar főnöke.

Ujabb 20 ezer tonna.

Budapest, szeptember 21. (Saját tudósítónktól) Berlinből a Wolff-ügynökség jelenti: Az atlanti Ócéánon buvárhajóink ujabb 20 ezer bruttó tonna hajóteret súlyesztettek el.

A milánói zavargások áldozatai.

Budapest, szeptember 21. (Saját tudósítónktól.) Milánóból jelentik az olasz lapok, hogy a milánói zavargásoknak 227 halottja és nagy számú sebesülte van.

A londoni egyezményt Oroszország nem írta alá.

Budapest, szeptember 21. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: A Novoje Vremja megcáfolja, hogy az ideiglenes kormány a külön békét kizáró londoni egyezményt aláírta volna. Csodra közölte a munkástanácsal, hogy a londoni egyezmény nem történt meg.

A németek a Dünánál áttörték az orosz állást.

Budapest, szeptember 21. (Saját tudósítónktól.) A Wolff-ügynökség jelenti este:

Flandriában délután fokozódott tüzéségi harok, este helyenként gyalogsági közelharok. A Dúna jobbpartján csapataink Jakobstadtól északnyugatra áttörték az orosz állásokat. Eldig több mint 1000 foglyot és több ágyú zsákmányoltunk. Az Óchoda tónál tegnap egy francia támadás megállt.

Megkezdődött a harmadik flandriai csata.

Berlin, szeptember 21. A nyugati hadszíntéren:

Nyugati harcolór.

Rupprecht bajor trónörökös vezérlésében nagy hadserege. A IV. hadseregek Sixt von Arme gyalogsági tábornok vezetése alatt harcoló csapatok sikeresen állották ki a harmadik flandriai csata első napjait. Ha az utóbbi napok tüshatása már sejtetni engedte is az angolok nagy erőszéltetését, az ellenség szeptember 20-án felhasználta harci eszközeiknek egy 12 kilométeres arcvonalon történt összevonása és harobavetés a legmagasabb erőszéltést jelentette.

A mindenféle állberű ágyú és aknavető harobosabb parágtűzének legerősebb hullámai meggett Langermarek és Holle. b öke között keskeny támadási vonalon reggel legalább 9 angol, e mellett több ausztriai hadosztály, sok helyen páncélos gépkocsiktól és lángszóróktól támogatva, rohamra indult. A támadás idején hullámozó harc után eljuttatta az ellenséget egészen egy kilométer mélységig védővonalunkba.

Paschendaele s Gleuvált irányában az ellenség idejéig tovább előrenyomult. Paschendaeletől nyugatra ellentámadásunk viészavetette az ellenséget. A mentnyperai úttól északra a terep egy része kezébe maradt. A harcosok valamennyi többi szekasán csapataink szives hősi viaskodása késé délutánig az angolokat a legsúlyosabb veszteségek mellett viészavetette harci vonalunk tölesírmesejére, amelyen túl az ellenségek este ujonnan harobavetett erőszéltéssel sem vetik fel újból a harcot.

A veszteség és a csapatok teljesítményei, miként az első flandriai csatákban, ezúttal is a legmagasabbak voltak.

A nyugati arcvonalon többi hadseregnél, továbbá keleten és a Balkánon nem volt különösebb esemény.

Ludendorff, első főszéltésvezér.

Éhínség Olaszországban.

Budapest, szeptember 21. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Turinban ismét éhínségzavargások törték ki, melyekben főleg asszonyok és gyerekek vettek részt.

Budapest, szept. 21. (Saját tudósítónktól.) Luzanából táviratozzák: A határsár közeledekben elkéve érkezett olasz lapokból kitűnik, hogy Milánóban és más városokban békagyűléseket rendeztek. Lassan szocialista felszóllította a munkásokat, hogy erőszakolják ki a kormánytól a békét. Az interveiófókossal heves összenitkösésekre került a sor. Cadorna azt táviratozza Milánóba, hogy Olaszország számára felviradt a döntés napja, minden zavargás tehát ártulás az ország rovására.

Békét remélnék Bécsben.

Budapest, szept. 21. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Isteni körökben Anglia és Franciaország hangulatának megváltozása folyóan meglehetősen kedvező reményeket fűznek a békéhez.

Magyarok pusztítása Oroszországban.

Hofmeister Nándor százados tapasztalatai.

1.

— Butoraktér ez, nem lakás, mondja Hofmeisterné, mikor beköptatunk. Csakugyan, utazólások egymáson és szobabútorok egymás mellett változatos összeválasztásában. Az ablaknál egy kereu, barna férfi, kemoly, áthúzó nézésű szemével kivallja: ő is a lelket testet sorvasztó, álmatlan éjszakája fogságtól arabadult ki.

Mennyi találékonyág, fantázia, tervezgetés, óvatosság s kivitteli energia rejlik egy ilyen házatérnek erős koponyájában. Ezek a legreálisabb álmódosók, végigcsinálják a legkihívatóbb regényeket s valóságokká varázsolnak meséket olyan teljesítményekkel, amelyekről próza sőt álmodott. Az ő házatérük a legreálisabb Oroszország egyetlen cöllel: miközög hazra, busszó, a drága Magyarországra.

Orosz ezredes a honvédekről.

Hofmeister Nándor százados 1915 febr. 15-én esett fogságba a mezőlaborol nagy harcok közepette. A harc különös hosszú ideig tartott s résztvevett benne az egész 3. honvédezered, s a nagyváradi 4-ikből fél-százalékkal.

Sok emberünk esett el a dícső harcokban, elesett vagy megmérgezte magát itt Geesó Aladár százados is, akinek lött sebet nem találtak. Az orosz parancsnok Nyevezky ezredes, mikor elfogták Hofmeisteréket megkérdezte:

— Ki itt a legidősebb tiszt — a parancsnok?

— Draskóczy István ezredes a 3. honvédegyezredéből, válaszolják neki.

— A vízer parancsnoknak, adóit az orosz ezredes, visszaadom a kardját úgy harcoltak az urak, mint az oroszok. A honvéd a legkiválóbb katona.

Es szívtázt leg adta át Draskóczynek elvett kardját, aki viselte is Krossnóig a kardot, ott azonban elvették tőle ezzel, hogy a hadseregparancsnokoknak engedélye kell ahhoz, hogy viselhesse.

Orosz piszokban.

Krossnóig, a VIII. orosz hadseregparancsnokság székhelyéig, beszélt a házaért százados, kifogástalan volt a bánásmód. Utálom az oroszokat, de azt el kell ismerni. Innen kezdődött a gyölgés, mérhavigorokban való szállítás Kievig. Mezőlaborotól Kievig 8—10 nap alatt jutottunk el. Krossnótól kezdődött az ismeretlen, gyálszatos orosz piszok, a szállítás az ugynevezett typlucákban. Ezek tűrhető mérhavigorok, a kösépén egy hályba, de azt sosem látik. Bent piszok, bennük joloksa és tetű, mindkettő otthon van a muszkánál. Penseánál astán kitétek, mert a kossítól vérbest kaptam s elszakadtam igazán baj — térszámít. Innen Ufa-ba vittek, kórházba, 2 hónapig az infektó kórházban ápoltak s mikor kiküldtek, 1915 szeptember végéig ebben a városban maradtam. Ekkor jött a nagy ma-

gyar német oroszországi felvonulása s az orosz

elkülönítette a nemzetiségeket,

s külön választotta a magyar, német és szláv foglyokat és vitte őket Szibériába, legényseget és tisztet egyformán. Ezt az elkülönítést az oroszok az iszterija, a többi helyen Oroszországban helyes el a Szibériában Omszkig, jelenleg Tomskig. Itt vannak a szlávok, oroszok, oláhok, szarbak. Az orosz a nemzetiségi elkülönítést szigorúan keresi tőlük. A szibériai táborból Tomskitől befele nyugatra nem jutnak magyar, német és szláv, csak keletre, khatba, Csibába Nordszibériába s akár Vladivostokba. Termézetesen csak tisztaként van szó, mert a legényseggel néként bánt. Azt dolgoztatja mindenfelé. Ezzel a következtetéssel keresi tőlük elkülönítést elötte az orosz azt, hogy s *monarchia nemzetiségei halálosan gyűlölik egymást s a társzabelléki magyar aki nem is látta soha sehet, most utálja és gyűlöli, mert a cseket megtette kínzóknak és munkatelgyelőknek.*

Teljesen kifosztva hazérkeztem.

Krasnojarszkba kerülve, itt egy évet töltöttem 1916 október 29-ig, ekkor az Amerikai Katolikus Ifjak Szövetségének kezdeményezésére klimatikus kezelés alá kerültem, mert a levegő nem tett jót nekem. Kazánba, innen Grodnyébe, (Penna mellett) kerültem, majd utól Kazánba, innét Grodnyébe utaztatott. Ekkor már tuberkulózis voltam s megfigyelés alatt állottam. Ennek eredményeként, mikor minden orvoserőnknek Moszkvát érinteni kell, a moszkvai 18. 7. 14-én kórházban fektettem. Itt ismerkedtem meg az ottani szlávokkal, aki levette magát az emletről s a perőtől kezdve megismert. Most írja a Külügy Hódúgyban, hogy ő szláv volt, de nem jöttek rá. 1917 július 20-ig voltam Moszkvában, azután Petervárra szállították, majd augusztus 22-én elindították Svédország felé, augusztus 24-én Torneó elertem s a svéd Vöds-Kerust vettem gondoskása Tralleborgon. Sesszintzen keresztül Brűx—Prága—Bécs—Budapest érintésével legrop felcsigemmel, sőt Sesszintkól (Rugen szigetén) és Brűxból expressz levélben értesítettem, hazakerkeztem Nagyváradra. Teljesen kifosztva, mert éheztem, ruháimat elvették a derék muszik s még a számba is belendettek, nem viszem a haza valami hivatalos titkot.

— Igen, mondja a figyelmesen hallgató Hofmeisterné, mindent vízni kellett az uramnak. Rettenetes az a muszka, mi hogy bántanak az orosz foglyokkal.

— De még semmi, felelt higgadtan Hofmeister százados, de amit a magyar legényseggel tesznek, az féjdalmas.

Írtják a magyart.

A magyar legényseggel 90 százaléka nincs foglyatörbar, munkára küldik. A magyaroknak adják a leghíványabb

munkát, például a Murman vasutánál a munkások 80 százaléka magyar-német, a többi 20 százaléka lengyel, lét, oláh s 1—2 cseb. Itt derékig a fagyos vízben dolgoznak s pusztulnak.

A Katav—Ivanovszki—savadi (Ural) vasútvonalán is rákásra pusztulnak a magyarok, nehéz a munka, embertelen a bánásmód, földüregekben laknak, annivalójuk kása reggel, kása délben, kása este, kása huvalókor és kása karácsonykor. A Murman-vasutánál is ez a koszt. Ennekövega s a szláv, amit ő k cingá nak neveznek, állandóan pusztít a magyarok között s *szénel nélkül pusztítja a magyarokat.* A vég: vagy öszesengeredik az ember, vagy megdögöl, felülfad, s csontok porogóvá válnak, szétmállanak, a betegnek a féjdalmas óriásiak.

A magyar munkás becsülete.

Kiadják a magyarokat megáncsoknak is, néha, ritkán jól is bánnak velük, de ez kivétel a ezek 20—30 rubelt is keresnek hetenként. Moszkvában a hadifoglyok a cseket átadják egymásnak. Egy szolnoki magyar villanyszerelő pánst ajánlott nekünk, a másik így szólt:

— Van pénzem, tessék, mennyi kell.

Ezek ügyesek, életravalók, befurakodnak. De a legényseggel tömge esenved, ezerszámra halnak, pusztulnak.

A magyar munkás renoméját jellemzi a következő, velem történt eset. Penseában a vasúti állomás perorján álltunk pszkjainkon, mert a verdegőbe és a váróterembe nem szabad hadifoglynak beülni. Orították a pakkekat, mert ellopják hamar. Bajon egy orosz, ránk röz s megkérdi:

— Az urak magyarok?

— Igen.

Bemutatkozok, nagy bírtokos a környékeől.

— Nem tudtam ellentállni, mondja, hogy ne beszéljek öcckekkel. Láttam egy pár orosztrák tisztet, gondoltam, vannak itt magyarok is. Nálam van 120 magyar munkás a bírtokomon, (extázissal folytatja), nagyseftő munkások, páralanok, kérem, amit dolgoznak, az tökéletes. Jelenést is tettem a hatóságoknak, hogy ne bánjanak rosszul a magyar legényseggel, hiszen az állam kára az, ha pusztul az a jó munkás.

Megkérdeztük a derék orosz urnak a jó bánásmódot, amelyet véreinkkel szemben tapasztalt.

Ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztítása. Füg-göny, kézimunka, kelengye nem-műek tisztítása. Fekete festés első-rendü kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS

kelmefestő, vegytisztító és gőzmosógyműködésű gyárban Nagyvárad.

Gyár telefon sz. 34. Felvételi üzlet 14—39.

* 100 es cukorka, csokoládé áru, likőrök, konyak, tökből, szilviorum, seprő, rumok, borok, gyümölcsök (1/2 kgr. üvegekben) drayba és kicsinyten kapható ASZÓDI MIHÁLY Kossuth-utca Sas palota.

* Intelligens tanulmányi várások és kézimunkások fizetésével felvétetik. Haltenberger gyár.

A burgonya zár alá vétele.

Tudomására hozom a város lakosságát, hogy a m. kir. miniszterium 3310-1917. M. E. sz. rendeletével az 1917. évi terméskől származó burgonya zár alá vételét, közszükségleti cölakra való igénybevételét és felhasználását illetőleg a következőket rendeltem:

Az 1917. évi burgonyatermés zár alá vétele.

A termelőknek az 1917. évi termésből származó burgonyakészlete a jelen rendelet erejénél fogva zár alá helyeztetik és ilyen készlete felől a termelő csak a jelen rendeletben megszabott korlátok között rendelkezhetik.

A zár alá vétel hatálya eme készletekre nézve, amelyek készítése már a jelen rendelet életbe lépése előtt megtörtént, a jelen rendelet életbe lépésével, egyébként pedig a földből való készítés időpontjával kezdődik.

Aki burgonyát termel, köteles azt a helyi szokások máris az időjárási viszonyoknak megfelelő időpontban készíteni és azt a rendszeres gazda gondosságával kezelni a romlásától megóvni.

Ha a termelő esetleg a munkálatokat kellő időben nem képes elvégezni, köteles ezt a körülményt idejében a községi előjáróságnak bejelenteni. A községi előjáróság köteles a bejelentésről az elsőfokú közigazgatási hatóságnak azonnal jelentést tenni, ez pedig tartósan a bejelentést az országos burgonyaközvetítő irodával közölni.

Az elsőfokú közigazgatási hatóság közzé kirendelés útján köteles az ilyen készletek készítéséről és betakarításáról gondoskodni. A közzé költéséggel a termelőt terhelik.

Burgonyának érelben állapotban való készítése tilos, kivéve, ha az időszak előre haladása vagy hadművelési okok azt szükségessé teszik.

A termelő rendelkezési joga és annak korlátozása.

Azt, hogy a termelő házi és gazdasági szükséglet (vetőmag, takarmányozás, állattartás és időszaki munkások és családtagok járandósága) címen 1917. évi burgonyaterméséből mennyit tarthat vissza és használhat fel, az országos közvéleményrel hivatalt vezető miniszter vagy felhatalmazásával a törvényhatóság első tisztviselője állapítja meg. A törvényhatóság első tisztviselője az általa történt megállapítást köteles az országos közvéleményrel hivatalt vezető miniszternek bejelenteni.

A termelő zár alá vett termésének azt a részét, a melyet saját házi és gazdasági szükségletére visszatartja, erre a célra szabadon felhasználhatja. Zár alá vett termésnek azt meghaladó részét a termelő köteles az összeírás alkalmával a községi előjáróságnak az országos burgonya közvetítő irodának felszámolni.

A termelő zár alá vett termésének a saját házi és gazdasági szükségletét meghaladó részét csak az alábbiak szerint idegenlítheti el.

1. eladhatja közvetlenül — az országos burgonya közvetítő iroda közvetítése nélkül is — olyanok részére akik a következő fejezet szerinti háztartási szükségletek fedezésére termelőtől közvetlenül vásárolhatnak, vagy
2. eladhatja az országos burgonyaközvetítő iroda közvetítésével olyanoknak akiket az iroda átvételre részére kijelöl.

II. Fejezet.

Vásárlási jogosultság.

Aki maga nem termelő, vagy akiknek házi szükségletét saját termésével nem fedezheti, a községi előjáróság (városi polgármester) által részére kiállított vásárlási engedély alapján jogosult van a zár alá vett termésre burgonyát bármely községben bármely

termelőtől közvetlenül vásárolni. A vásárlási engedély kiállítását a hatóság a hivatalt vezető miniszter által megjelölt felelős szervi munkatársra adhat vásárlási engedélyt. A vásárló igazolványokat az arra jogosultak részére az elnöki hivatal állítja ki.

A vásárlásra jogosult köteles a hatóság által részére kiállított vásárlási engedélyt a vásárlás alkalmával az eladóknak átadni. Az eladó köteles a vételtől keletkező vásárlási engedélyt megőrizni és a hatóság felhívására bármikor bemutatni.

Más célra a termelő az 1917. évi termésből burgonyát bárki csak az országos Burgonyaközvetítő iroda közvetítésével vásárolhat.

Igénybevétel.

Az országos közvéleményrel hivatalt vezető miniszter elrendelésével a burgonyakészletek feltelegésnek az országos burgonyaközvetítő iroda részére való átengedését (akvizitálását) az országos közvéleményrel hivatalt vezető miniszter rendelkezése alapján átvett készletekért olyanok részére, akik készleteik feltelegését az országos burgonyaközvetítő irodának felszámolták, vagy a feltelegést hibázások kivételével megtagadták, a legmagasabb ár kell fizetni. Az igénybevétel egyéb készletekért csak a jelen rendeletben megállapított legmagasabb árnál 20 százalékkal kisebb térítési ár fizetendő.

On, ahol a burgonya igénybevétele elrendeltetett, az igénybevétel elrendelése előtt kiadott vásárlási engedély csak az országos Burgonyaközvetítő iroda hozzájárulásával használható fel.

A burgonyakészletek feltelegésnek közszükségleti cölakra igénybevétele a községekben a járási főszolgabíró, rendesett tanács és törvényhatósági joggal felruházott városokban, valamint Eger városában és környékében a polgármester, Budapest városában pedig a tanács elnöke. Az igénybevétele melletti fogantatás ellen felszámolásnak van helye. A felszámolást az igénybevétele fogantatásáról számított nyolc napon belül az országos burgonyaközvetítő iroda után az országos közvéleményrel hivatalt vezető miniszterhez kell jelenteni.

A térítési áron átvett burgonyát az országos burgonyaközvetítő iroda a legmagasabb áron adja tovább. A térítési és eladási ár közötti különbséget az irodát illeti meg és az országos közvéleményrel hivatalt vezető miniszter által megjelölt községre kell fordítani.

(Folytatjuk.)

A megyei árvasszók a hadiarvákért.

Verner Kálmán árvasszoki elnök kérelme.

A háborúban elhalt, eltűnt vagy hadifogságba esett egyének hozzátartozóinak, valamint a rokkantak váltakozó segítése, támogatása céljára a Verner Kálmán, Bihar megye árvasszók elnöke nagy szobában akart indítani meg.

A magyar esztendő országos Vöröskereszt Egyesületének és Miskolczy Ferenc volt biharmegyei főispán felhívására folytán Verner Kálmán Bihar megyében egy hadigondozói szervezetet létesített, melynek közvéleményeképp ma már ugyancsak minden járásban, de igazán csak községekben is a Vöröskeresztnek egy-egy fiókjaként működő szervezet dolgozik.

Jelenleg már meg van alakítva a nagy-

szablatos, derecskai mezőtelegről, ardfőgyaraki, beregnyóújfalui, székelyházi, belényesi, biharmegyei, teckai, béli, margittai, vasvári, biharmegyei, szalárdi, ócskai, magyaroskai, fegyvervári, monostorpályi, bihari és sarkadi hadigondozó szervezet.

E szervezetek egyöntetű működését egy megyei központi választmány fogja irányítani, amelynek sürgős létesítése érdekében Verner Kálmán árvasszoki elnök tegnap tett javaslatot Fráter Bernabás alispánnak.

Azoknak a gondoskodásoknak folyamatosan, amelyeket Verner Kálmán, Bihar megye árvasszoki elnöke a hadiarvák felszámolása érdekében a háború eleje óta tanúsított, most az új a kérelemmel járul a főispán és áldozatközpont emberbarátokhoz, hogy az általuk már ugyancsak használt ruházatokat a hadiarvák részére átengedni sziveskedjenek. A vidéki adakozók esetek az adományokat a fentebb említett és már működő hadigondozó szervezetekhez, ilyenek hiányában a Vöröskereszt Egyesület vidéki választmányához, helybéli pedig a megyei árvasszókhoz kegyeskedjenek eljuttatni.

Bizva a magyar társadalom már annyiszor kipróbált áldozatközpontjában, biztosan reméljük, hogy az árvasszoki elnök jó szívvel és nemességével újra dokumentáló felhívás nem marad eredménytelenül.

Éjszakai rablói történet a Sándor utcán.

Tegnap éjszaka nagy riadalmat keltett a Sándor utca környékén egy lihegő rabló támadás. A támadás nem sikerült, a feltáskák emelkedtek anélkül, hogy bármilyen nyomot hagytak volna maguk után.

Tegnap éjjel után erős a barrogal kezdett a központi őrszoba telefonos angójs. Sándor utcáról Lindenfeld Márton felzárkózó jelentette, hogy 26. szám alatti házában rablók járnak.

Gordán József kapufelügyelő rendőrellenőr azonnal kiküldte Kis Zsigmond és Gurzó István rendőrokat, de mire azok kiérkeztek, a rablóknek nyoma sem volt.

Lindenfeld Márton elmondta, hogy lánya aki a mellett a 6. szobában aludt, éjszaka arra ébredt, hogy a szoba külső ajtaját felszegték, s a következő pillanatban már ki is nyitották. Utána a belső ajtó ajtóknak este nek is gyújtották s bevilágították a szobába. A lány, Lindenfeld Tilda rémülten látott az ajtóféreg in keresztül több szőrt marcon alakot betekinteni.

Lindenfeld Tilda iarmát csapott és segítségért kiabált. Áp. az észlelte, aki a szomszédos szobában aludt. Lindenfeld Márton kiugrott az ágyból és elővéve revolverét kirohant lánya szobájába.

A rablók ekkora már abbahagyták az ajtóféreg és az udvarra távoztak. Azonban még ekkor korántsem az volt a céljuk, hogy elmeneküljenek, sőt éppen ellenkezőleg, hatalmas robajjal bezárták a szoba kettős ablakát.

Lindenfeld revolverrel a kezében odaállott az ablakhoz és megfenyegetve a támadókat, távozásra szólította fel őket. Azok az ablak alatt álló marcon alakok azon-

han nem téglítottak, hanem visszaki-
báltak:

— Ne lármasztok, mert mi szoronyos
katonai rendőrök vagyunk és lelővődsünk
benneteket!

Lindenfeld nem ijedt meg a rablók kő-
lönös haszonszerzésétől, hanem revolveréből több
szór egymásután kilőtt az udvarra. A kő-
lövő hasada odább húzódt, egy darabig még
lármaszott, de hosszas tasakozás után mégis
távostak. A fakereskedő közben telefonozott
a rendőrségre, de a rendőrök megérke-
sésekor a titkos rablók már végleg el-
tűntek.

Különösen érdekes, hogy ugyanazon
nővérben az istállóban aludt Lindenfeld két
kocsa: Máté Imre és Veres József, külön-
különben pedig három orosz fogoly, s ezek
a rendőrök előtt egyértelműleg úgy nyilat-
koztak, hogy az egész lármasból semmit sem
hallottak, sőt még a lelővődsésre se lettek
figyelmesek.

A detektívek erőszakkal nyomozták a ti-
tokos rablótámadásokat.

A dohánygyárosok alkonya.

Itt a Bihar síjában, a kies Részvágyán
phenem ki szokot az izgalmas, miket a
harmadik háborus és a két dohányárságos
év nekem 72 ik évamban okozott. Gondol-
koztam rajta már sokat, hogy mi szükség is
van nagy árszorra, több ezer kis egyszár-
teret a felhasználóra? Ha csak arra nem jók,
hogy a magyar állam kárára néhány milliót
zsebre vésnek, maguk pedig egytől egyig
meggazdagodjanak. Ki látott már tönkre-
ment gyárfalut? Ez ötven éves gyá-
rkorlatomban lyet még hírből sem hallot-
tam. Mi ennek az oka?

Megértétem Nagyváradon Lukács mi-
nister idejében, hogy a nagyváradra pá-
lyázatot hirdettek. Igen sok pályázó közül
volt egy előkelő vagyonos kereskedő. Pari-
tán jellemű ember: ifj. Ulmann László, aki
1/10% jutalékért vállalta a nagyvárad keze-
lését. Mit tett Lukács László? Oda sje-
dekozte Ringer és Lindenbaumnak 1/10% ju-
talékért. Háromszorta nagyobb jutalékért,
mint amit a gazdag és becsületes Ulmann
ajánlott. Nem tudnak nekem megmagya-
rázni, hogy miért adtak Slinger budapesti és
Lindenbaum zempléniembernek? Az
úgy annak idején nagy port vert fel az or-
szágban. Az országgyűlésen is szóvá tették.
Azt okolták meg: hogy aki drágább
ajánlatot tesz, az nem követ el annyi vis-
zárságot, mint az olcsóbb. A következő
nyek mutatták, hogy így nem lehet cselo-
kedni.

A mostani kormánytól várjuk az or-
voslatot.

A dohánygyárudákat meg kell szün-
tetni, mert minden kincstári dohánygyá-
raklár épp úgy kiszolgálhatja a kisáruo-
kat, mint a nagygyárosok. Legfeljebb egy
díjaztat, vagy egy irasztot osztanak be a
raktárhoz. Lényegesen felmenték a bélyeg-
és vámsó akálát. A posta- és vasuti teher-
szállítás díjaztat. Megdézítoták a jogso-
gátatást és minden ok amellől szó, hogy
az állam jvedelmét fokozni kell.

Több millióra rug az ez összeg, mit az
állam a nagygyárosoknak jutalék címén ki-

fiot. Erre nincs szükség, valamint a de-
mokrata kormánynak sincs szüksége drága
körtésekre. A legjobb kortes a joggye-
ség, az igazságszeretet és az eddig elnyo-
mottak védelme. Itt már megkísérelték nagy-
árus nélkül a kezelést, ami be is vált fő-
nyesen. Lukács töröle el.

Kiss Dávid.

Honnét veszik a lisztet a hengéruzsorások.

Viszontérés a kenyérről
és zsemlyékről.

Kráhm László vároai havidíjas tegnap
éjjel a város falára igyekezett ki.

A pályaudvari nyugvóállomás mellett
felkeltette a figyelmét, hogy az érzékeny vo-
natról leugró katonák 3 fiától kenyeret
vásárolnak.

Közelebb ment a látta, hogy alig más-
fél kilónyi kenyeret 3 koronáért árulnak a
szegény katonáknak.

Riszólt a fiakra, hogy mersek ilyen
nagy összeget venni a kenyérért.

— Megvennük ezek 5 koronáért is.

Kráhm László az egyik fiat megfogta s
bevitte a vasuti rendőrségre, ahol a fia azt
vallotta, hogy a kenyér eladásával egyik
Szacsny utcai pék bizta meg őtet.

Rizzólt a fiát a rendőrségre s
a kihágást ügyosztályánál Bíró József tb.
fogalmazó elzárásra ítélte a fiat, árdeágitás
címén.

Kráhm László az itéletet kifogásolta s
kérte, hogy kussák ki, melyik péktől való
a kenyér, hogy megtudják, honnan került a
kenyérhez való liszt.

Bíró József fogalmazó azonban azt fe-
lalta, hogy a dolog kiderítésére nincs em-
bere a rendőrségnek.

Majd megállapították, hogy a fiánál
40—50 korona pénz van, amiből látszott,
miserint nagyobb mennyiségű kenyeret
adott el uszora áron.

Annál különösebb a dolog, mert Jánosgy
Gyula tb. főkapitány akként intézkedett,
hogy amikor hasonló ügyet kell kikutatni,
Zilahy Antal tb. kapitánytól egy rendőr
misdég igénybe vehető.

Bíró József tb. rendőrfogalmazó azonban
nem tartotta szükségesnek, hogy honnét ke-
rült a kenyér, pedig ez volt a dolgonál a
legfontosabb, mert feltűnően sok kenyér jut
egy kenyérjegy nélkül, de uszora áron a
közönséghez.

A volt Eperes kert mellett, szemben a
vasut állomással, egész vásárt csapnak él-
miserékekkel.

Kráhm László is telált ott egy asszonyt,
aki egy 2 kilós nagyságú fél kenyeret 5
koronáért árultot a horvát katonáknak, s
midőn kérdőre vonta, azt felelte az ass-
zony:

— Ezek minden árat megadnak a ke-
nyérért. Ő 7 koronáért vette az egész ke-
nyeret egy péktől.

Különben szavahibéd egyének állítják,
hogy a hajnali órákban egész csapat lány
megy ki a vasut állomás közelébe napon-
ként nagymennyiségű zsemlyével, amelyet
50 fillérért árulnak el, természetesen min-
den kenyérjegy nélkül.

Honnan veszik ezek a lányok ezeket

a zsemlyéket, honnét kerül az ehhez fel-
használt liszt?

Ezakra a kérdésekre a rendőrségnek
kellene felelni, mert csak a rendelkezés ki-
járásával kerülhet a rongos zsemlye,
kenyér ilyen uton forgalomba, még pedig
uszora áron.

A hatóság feladata volna ezeknek a
többszörös visszaéléseknek a megállítás.

A nyugdíjas és elhalt tanítók özvegyeinek háborus segélye.

A hivatalos lap közzéadta közöl, mely
a nyugdíjas tanítók, valamint az elhalt tanítók
özvegyei és árvái háborus segélyéről in-
táskodik.

A közzéadott szerint az 1917. évre szóló
háborus segélyben részesülnek mindazok az
ország tanítói nyugdíj és gyámintézet alap-
jából ellátást élvező tanítók, tanítónők, öz-
vönök, valamint a tanítók ilyen özvegyei és
szülőien árvái, akik 1916 december hó 15 ig
helyeztetek nyugalmába, akik 1916. évi
dec. 31 ig jutottak özvegyiségre, vagy teljes
érvényessé, ha nevezett alaptól állandó el-
látásra való igényük 1917. évi július hó előtt
megnyitott és az igényük 1917. évi július
havában még fennállott.

Az 1917. év folyamán bejárólóg szep-
tember hó 30 ig nyugalmába helyezett tanítók,
feltéve, hogy nem részesültek rászat-
baszerzési segélyben, valamint az 1917. év
folyamán szept. 30 ig elhalt tanítók özve-
gyei és szülőien árvái szintén részesülnek
háborus segélyben, ha az ország tanítói nyug-
díjalapból állandó ellátást kapnak, ha az erre
való igényük az 1917. év július havában
még fennállott, illetve ha az igényük 1917.
évi július augusztusban nyit meg. Ezek azon-
ban az egész évre szóló háborus segélynek
csak a felét kapják.

A kitüntetési államszerző összege a
nyugdíj összegéhez képest 200 és 800 korona
között változik. Az özvegyek 400 K. után
80 K, 800 ig 120, 800 K. án felül álló kegy-
díj után pedig 160 K. segélyt, a szülőien
arvák pedig egyenként 60 koronát kapnak
háborus segélyül. A háborus segély adómen-
tes és le nem foglalható.

Vétkes bukás a cégtárs miatt.

Még 1912 ben történt, hogy Róna Adolf
Zöldfa utcai kereskedő fizetésképtelen lett és
csődöt kért maga ellen. A csödtörvény be-
adásakor a cég aktívája 28000, passzívája
32000 koronát tett ki.

A fizetési zavarokkal küzdő ógától
Róna cégtársa Vajda Jenő már előzőleg ki-
lépett és amint a bíróság megállapította
cégtársi minőségben súlyos szabálytalansá-
gokat követett el. Midőn Vajda Jenő táve-
zése után a cég egyéni céggé változott, az
egyedül maradt Róna Adolf a vagyoni álla-
potot elmulasztotta megállapítani, mérleglet,
leltárt sem vett fel, sőt újból hitelt vett
igénybe.

Es okok miatt vétkes bukással vádolva
Róna Adolf a vádlottak padjára került.
Ügyében tegnap itélkezett a nagyvárad kir-
törvényesek György Béla elnöklete alatt.
Tanútagok voltak Fabry Gusztáv és Vaj-

no sáky Vicsu törvényszéki bírák, a vádat **Misaovszky Jenő** kir. ügyész képviselte, a védelmet **Stern László** dr. látta el, jegyző **Nisszlovsky Endre** dr. volt.

A vádlott kihallgatása során jóhiszeműségével védekezett a azt állította, hogy a hiteltelisével időközben sikerült kiegyeznie. Ez állítással szemben a törvényszék az iratokból megállapította, hogy a hitelteliséggel folytat ugyan tárgyalások, de ezek eredményre nem vezettek és egyezség a mai napig nem történt.

A vádlott kihallgatása után tanúképp kihallgatta a bíróság dr. **Sarbady Sándort**, **Mannhardt Jenőt**, dr. **Munk Bélát**, **Popper Albertet** és dr. **Szeghalmy Sándort**.

A vád- és védőbeszéd után a bíróság bíróinak mondta ki **Róna Adolfot** a vátkes bukásban s ezért a tulajomó enyhítő körülmények figyelembevételével elítélte 100 korona pénzbüntetésre, bebaj hatatlanság esetén 10 napi fogságra.

Az ítélet jogerős.

HIREK

*** Hir Ugron és Mezőcsy távozásáról.** Budapesti tudósítók jelentik: A „Nap” híja, hogy **Ugron** és **Mezőcsy** miniszterek távozni fognak. **Ugron** utódja **Népszó Lajos** lesz, a **Mezőcsy** pedig **Serényi**, aki **Szatmáry** fog tárcájában felváltani.

*** A Katona-Otthon megnyitása.** A nagyvárosi Katona-Otthon előkészítő munka létszáma erősen folyik és már igen előrehalad helyen ki is van bérelve egy több szobából álló lakás, melynek kertjében lesz a billiárdolvasó, írő terem katonáink érdeklődésére. Hetenként egy napon igen érdekes felolvasások is lesznek a Katona-Otthonban, amely előreláthatólag november elején fog átadni hivatalának. A **Vörös-Kereszt Egylet** vezetősége szívesen kéri fel a közönséget, hogy nélkülözhetetlen könyveit ajándékozza az Otthonnak. A **Vörös-Kereszt** irca közönséggel el is küld a bejelentendő könyveket.

*** Gazdagodás galiciai módszer szerint.** Tipikus nagyvárosi eset, katonavárosi esetről. Megvan a je, hogy miért nincs esély Magyarországon idegenre a „miért kellett a miniszteri rendelet. Két évvel ezelőtt **Arad**ról kitiltottak egy galiciai, aki székelykereskedésével foglalkozott, hirtelen dísznőket szállított Galiciába és másokba, közben meg árdregült. Az illető Nagyváradon telepedett meg. A főkapitány azon kikötéssel adta neki az itt tartózkodásra engedélyt, hogy ha előbbi mesterségét abbahagyja a vagyonából el, ami akkor 62 ezer koronát tett ki. Most a rendőrség-en jelentkezni kellett mindenkinek, s tudvalevő, hogy igazolni is tartozott, hogy van valami foglalkozása, vagy pedig csak a készből él. A mi emberünk is megjelent a óvatossan bemondta, hogy **foglalkozása sertéskereskedő**, a vagyona pedig nem kell megjelölni, nem fogott el a 62 ezer korona, sőt — csakély 320 ezer koronára rug. Szóval a derek ut Nagyváradon nem foglalkozott semmivel (hiszen nem volt szabad) a mégis szézzerekkel gyarapodott a vagyona. Hát így megy ez a galicizálknál.

*** Választmányi ülés.** A „Magyar gyermeknőmunkai társaság nagyvárosi fiókjára” folyó hó 24-én hétfőn o. u. 5 órakor a Városi Könyvtár nagy olvasóteremében választmányi ülést tart. Az ülés tárgyai: 1. A „Magyar gyermeknőmunkai társaság” országos szakbizottságának való részvétel. 2. A fiókjok új életre keltése, jövő munkaprogramjuk megállapítása.

*** A Lajos-aszfaltársaság jubileum.** A nagyvárosi Lajos-aszfaltársaság ma, szombaton ünnepli fennállásának 20-ik évfordulóját. Es alkalomán az aszfaltársaság ma este 8 órakor a **Klapka** vendéglő külön helyiségében társas vacsorával ünnepli meg. Egy táltek ára 4 koron.

*** Levélte az újait.** Tegnapelőtt délután a lédigyárban a kőművesek dolgoztak **Balás Juhász** munkású. Munkája közben a kőműves véletlen körülmény folytán levélte bal keze két ujját. Beáztatották a kőolajba.

*** A kifogásolt katonakenyér.** **Menkes Lipót** élelmiszeri szakember pont most tárgyalja a temesvári hadosztálybíró elé. A Tiszántúli csücsökölés során egyik fővárosi lap nyomon követték, hogy a vádlott szerint a nyomezt azt állította, hogy az **Adria kenyérgyárából** és **Adria malomban** penészes és szennyes lisztet dolgoztak fel a katonák kenyérébe. Es a vád zár a korábban Nagyváradon megtartott civil törvényszék büntető főbírójának tisztázást nyert a beigazolódott, hogy penészes és rova kenyér az **Adria kenyérgyárából**, vagy a **Moskovi** **Adolf** és fiai cég gyárából nem került ki. Továbbá a temesvári hadosztálybíró meg most tárgyalja a felolvasók a nagyvárosi katonai tájékoztatók **Libonyivények**, amely szerint az **Adria kenyérgyárából** került kenyér minden alkalommal elővezhető és jó volt. A nyomezt alapján kifogásolt kenyér más gyárból került ki. Ezek közlését az igazság érdekében szükségesnek tartottuk.

*** Benzinnel dolgozó iparcsochoz felhívás.** Ezenkor minden iparcsochoz, kiknek paruktán a benzint használna pótolhatatlan, hogy benzint beszerzési iránt csak a katonák külön a csász. és kir. hadügyminisztérium 5-M. osztálya sávdány elj. engedélyes (ör 5-M. Akt des Kriegsministeriums Minneroligruppe I. Rotenturnstrasse 23) kiadandó bevérvylen kérvényezték, meg pedig tekintettel a rendkívül felcsigázott hadsereg szükségletére mind az állami munkásokban a szükséglet pontos megjelölése mellett. Tisztelettel **Czeglédy Jereván**, elnök.

*** Turó tömés.** A katonaság élelmiszert requirál — meg is szereznek egy hordó turót; — ez lesz ma a vacsora. Egy cigány kijelenti, hogy ő nem eszik turót. Nosza az őrmester elrendeli, hogy két legény fogja le, egy pedig tömje, — tíz percig folyik már a tömés, mikor megszólal a cigány: őrmester ur kérem nem lehetne megfordítva csinálni, egy fogna és kettő tömne?

*** A szijbörök forgelombahozatala.** A kereskedelmiügyi m. kir. miniszter 45 287—1917. VI. C. sz. rendeleté alapján értesítjük az érdekelteket, hogy a nevezett miniszter ur megkötötte a m. kir. miniszterium 2051—1917. M. E. számú rendeletét a gépsíjak, varószíjak és kötőszíjak, valamint ily szíjak készítésére szolgáló börök forgelombahozatala és az őrök követelhető legmagasabb árak megállapítása tárgyában. A rendelet a hírszerzés a hivatalos órák alatt megkapható. Nagyvárad, 1917 szept. 19. A nagyvárosi kereskedelmi és iparkamara: **Szatmáry Ferenc** s. k. elnök. Dr. **Sarbady Lajos** s. k. titkár.

*** A Körözsoldai és Nagyöfőtag szőlőbirtokosaikhoz.** Rokkant katonák, 100 évesek és keresésképtelenségűek, kéri a szőlőbirtokosokat, küldjenek nekik gyümölcsöt a tükörben tévesek be a **Banyitay** ligetben a városi kertek örbódéjába. Sokat koplal, kenyéren kívül a 30 korona rokkantsegélytől mérsékelt nem telik.

*** Takarékoskodjunk a tüzelőanyagok.** A kereskedelmiügyi m. kir. miniszter 70 977—1917. VI. C. sz. rendeleté alapján értesítjük az érdekelteket, hogy a nevezett miniszter ur megkötötte a m. kir. miniszteriumnak 3882—1917. M. E. számú rendeletét, a tüzelőanyagokkal való takarékoskodás tárgyában, mely a kamaránál megtekinthető. Nagyvárad, 1917 szeptember 19. A nagyvárosi Kereskedelmi és Iparkamara. **Szatmáry Ferenc** s. k. elnök. Dr. **Sarbady Lajos** s. k. titkár.

*** Kiadó Rimanóczy-utca 18. számú** házában öt szoba, konyha és mellékhelyiségek-ből álló lakás, mely irodahelyiségekhez is alkalmas, folyó évi november 1-től értekezhetni lehet a Nagyvárosi Takarékpénztárban, **Teleki-utca 2. sz.**

*** Kiadó Rimanóczy-utca 11. sz. házban** egy nagy irodahelyiség előszobával és mellékhelyiségekkel azonnal. Értekezhetni lehet a Nagyvárosi Takarékpénztárban, **Teleki-utca 2. sz.**

Nyugdíjazott bankhivatalnok

ki egy helybeli kisebb bankot a háború alatt (esetleg azután is) önállóan vezetni tud, állandó alkalmazást találhat. Irásbeli ajánlatok „Munkabíró és szűz” alatt **Eckstein Bernát** hirdetésű hirdetésében. Budapest Erzsébet körút 38. intézendők.

*** Kifutóleány fizetéssel felvétetik a Szent-László-nyomdában.**

Legújabb fűzőket legolcsóbban Resztenbaum Juliskánál

lehet beszerezni
Rákóczi-ut (Korona gyógyszertár mellett)
Leibchenek félárban.
Telefonszám 827.

*** Egy harmadik polgári osztályú** kisleányom mellé keresek vidékre okleveles tanítónőt. Címem megadható a kiadóhivatalban.

*** Két ügyes leány** felvétetik Tátray Gusztáv kőművesüzletében.

*** Most ez ideje** a szőrmék festésének, csipkefüggönyök tisztításának, mint a férfi és női ruhák tisztítására. Gyűjteményben ruhák elsöndü kivielen festetnek **Halterberger Vimos** kőművesüzletében. Végzettségű gyárban Nagyváradon.

Erzsébetligeten lévő 4 új földszintes házban egy és kétszobás lakások azonnal és nov. 1-re.

Kiadók.

Értekezni lehet a 3-ik épületben lakó házmesternél, vagy **INCZE** irodában **Bémer-tér 3. sz. slatt.**

SZINHÁZ

HETI MŰSOR:

Szombat délután: A fau.
 Szombat este: Hoffmann meséi.
 Vasárnap délután: Varázskeringő.
 Vasárnap este: Ofensége kalapja. (Be-
 mutató előadás.)

Ma délután Knoblauch pompás szín-
 műve a Fauz kerbi színe, amelyek elm-
 szerepét Tompa Béla játssa. A többi jelen-
 tékony szerepben Polgár Mariska, Gady
 Aranka, Várady Lajos, Saigythy és Stoll
 Béla lépnek fel.

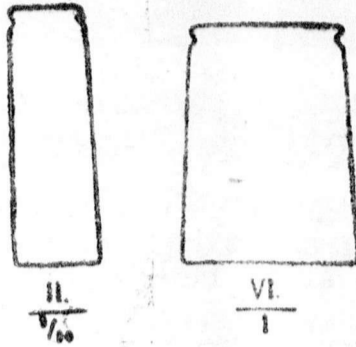
A varázskeringő, ez a közkedvelt
 operetta, legbösebb fél helyárrakkal, vasár-
 nap délután kerül színe.

Hoffmann meséi. Ma este O'fer-
 buch passat szerepét operettje a Hoff-
 manna meséi kerül színe. A három női
 szerepét Kovács Margit játssa, a többi ve-
 zető szerepben Bihari Sidor, Békési Lajos,
 Szilgely Jenő, Hábár Lóla, T. Pogány
 Janka és Stoll Béla lépnek fel.

Ofensége kalapja. Ujhelyi Nándor
 kitűnő komédiája, az Ofensége kalapja va-
 sárnap este tölti be a műsört. Az előadásra
 a legnagyobb ambícióval készült a színtársu-
 lat vigjáték együttese, amelynek minden
 szereplő tagjára igen szép feladat vár. Uj-
 helyi Nándor ebben a darabjában megka-
 pán érdekes színekkel festi egy jelenték-
 tetlen fiatalember esőfűltesen gyors karri-
 arját, amelyet egy egyszerű, igénytelen —
 kalapnak köszönhet. Ez a kalap azonban a
 strandfürdő nyiba szállójának szárnyain Ofen-
 sége felől röppent le és a jelentéktelen
 ifjúnak mindössze az volt az érdeme, hogy
 felvette a földi a kalapot és egy alásztos
 bókkel ányújtotta a fenségek. Innen indul
 ki a esőfűltes esberséggel felől leendő
 karriere, amelynek minden mozzanata újabb
 és újabb érdekessége Ujhelyi vigjátékának,
 amely előreláthatólag egyike lesz az idény
 számottevőbb színházi sikereinek és ebben a
 szereplők közül: Havassy Mariska, Polgár
 Mariska, Pápay Gus, Tóth Elek, Bihari Akos,
 Saigythy Jenő, Stoll Béla, Szabó Gyula,
 Várady Lajos és Iványi Jenő fognak oss-
 tozni.

NYILTÉR.

HETI ÁRJEGYZÉK.

**Befőttes. Uborkásüveg.
 Befőzéshez hólyagpapír.
 Porcellán edények**

leszállított olcsó árakban.

Porcellán mozsár, ütövel	6-
Mély és lapos tányér finom porcellán	70-
Csemegés kis	40-
Tésztástál 6 személyre	8-
Sültéstál 6 személyre	8-
Főzelékstál 6 személyre	8-
Salátástál 6 személyre	8-
Levesesfazék 6 személyre	4-
Mártásos eszeje 6 szem.	1-
Sótartó fogvájós 6 szem.	120-
Vizes kancsó 6 személyre	8-
Vizeskészlet színes finom festéssel	4-
Boroscészlet színes	4-
Söröscészlet színes	4-
Liköröscészlet színes	4-
Befőtteskészlet kristály fehér	4-
Majolika cukortartó díszes	4-
Majolika vizeskancsó színes	4-
Feketés gyermek készlet	8-
Kávés gyermek készlet	8-
Majolika állvány színes	6-
Teáskészlet színes aranyozással	10-
Kávékészlet színes aranyozással	10-
Feketés készlet színes aranyozással	12-
Mosdókészlet színes roccoco	12-
Majolika fali sótartó színes	8-
Majolika fűszertartó nagy	3-
Majolika fűszertartó kicsi	1-
Porcellán fehér teáskanna	2-
Porcellán fehér kávéskanna	2-
Porcellán fehér teáscsésze	80-
Porcellán fehér kávéscsésze	80-
Porcellán fehér gyümölcstányér	80-
Ebédőkészlet felszerelve, sz. aranyozással	50-

**Konyha berendezési főzőedé-
 nyek. Evőeszközök. Lámpa-
 áruk. Tükrök. Képektervezés.
 :: Ablak üvegezés. ::**

**Áraink viszonteladóknak is
 érvényesek.**

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg, porcellán lámpa és táblaüveg
 nagykereskedés.

Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.
 Telefonszám 372.

*** 10 bútorozott utcai szoba**
 A Zöldfa épület emeletén rövidebb-hosszabb
 időre kiadó. Egy ágyas szoba havonként 50
 korona, két ágyas szoba havonként 75 korona.
 Felvilágosítással szolgál a szobakezelőnő.
 Telefon 14-00.

Főszervező: **Dr. ERŐS ALADÁS**
 Telefon szervező: **Dr. PAPP KÁROLY**

Meghívó

a „Nagyvárad **Köz-
 ponti Szeszfőző Szö-
 vetkezet**“-nek f. hó 24-én
 hétfőn d. e. 10^{1/2} órakor a
 városháza kistermében tartandó
 közgyűlésére.

Tárgy: Igazgatóság és fel-
 ügyelő-bizottság választása.

Nagyvárad, 1917. szeptem-
 ber hó 21-én.

Székely
 szövekesztő elnök.

34/1917. ss.

Hirdetmény.

Nagyvárad város hatósági központú szesz-
 főzője részéről közzétér ísszem hogy a
 nagyméltósága m. kir. M. E. ur 2946-1917.
 számú rendelete szerint a beváltási ár a kö-
 vetkezőképen van meghatározva, u. m.:

A nyári szilvásért mértékesként 22
 (huszonkettő) kor., az őszi szilvásért méter-
 mézesként 33 (harminchárom) kor., a nyári
 szilvából készült 3-4 eszálékos eszertar-
 telmu eszeje alként 20 (husz) kor., az őszi
 szilvából 5 eszálékos eszeje alként 30 (har-
 minc) korona egységár követelhető, alacsony-
 nyabb fokú eszertartelmu eszeje adár-vétal
 tárgyat nem képezhetik.

A termelő, ki a fent említett árnál
 magasabbat követel, a most említett törvény
 rendelkezése szerint 6 hónapig tartható
 fogházbüntetésre és 2000 korona pénzbír-
 sággal sújtható.

Előfoglalva tájékosásul közlöm a szőlő-
 birtokokkal és területekkel, hogy a köz-
 pontú eszertartelmu a beváltást ezen anyagokon
 a fenti árak befizetése mellett Kolozsvári
 utca 74 szám alatt levő telepház fogja esz-
 köztetni.

Ugyancsak ott fogjuk eszköztetni a
 szőlőtörkö és borsprének a beváltását
 is a később megállapítandó maximális ár
 mellett.

Előfoglalva felhívom Nagyvárad város
 mindazon termelőit és szőlőbirtokosait, hogy
 amennyiben szilva eszeje van birtokukban és
 majda borspréval fognak rendelkezni, az
 összes mennyiségüket már folyó hó 20 átal
 esztörtől kezdődőleg a városi hatósági
 központú szeszfőző Kolozsvári utca 74.
 szám alatt levő telepház (Kisfa Sámuel volt
 szeszfőzőjére) esztört érdükben esztállítsák
 be, ahol a megállapított maximális árért és
 mértékesként 1 korona 50 fillér (har-
 költsz megfizetés ellenében a besztállított
 eszeje, szőlőtörkö és borspré mennyisége-
 ket készpénz fizetéssel befogjuk váltani.

Nagyvárad, 1917 szeptember hó 19 ón.
Juricskay Barna,
 pénz- és adóügyi tanácsos.

* Különböző **íróasztalok** eladóak a
 Polgári takarékpénztárban.

**Vizvezeték-utcán szép kilátással
 egy családnak való ház eladó.**

Felvilágosítást ad:

Dr. Imrik Gusztáv ügyvéd
 Sal Ferenc-u. 15. Telefon 418.

**VIRÁDÓ
 mozgó-
 színház**

Szombat, vasárnap
Szenzációs új műsor.

Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor,
 hétköznap 5 órakor kezdődnek.

**URANIA
 mozgó-
 színház**

Szombaton
Szenzációs új műsor.

Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor,
 hétköznap 5 órakor kezdődnek.

**AFINLO
 mozgó-
 színház**

Szombaton
Új műsor.

Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor,
 hétköznap 6 órakor kezdődnek.

Nagyvárad legszebb kirándulóhelye
Szent László Püspök Gyógy-Fürdő

Nagyvárad mellett

Fürdőizem teljes!

Kénes hévíz források természetes forrása 42°C kénes hőforrását már 300 év óta használják bámulatos gyógyhatással köszvény, csusz, csontbajok, női betegségek és más fájdalmas betegségek ellen.

500 holdes fenyőerdő közvetlen a virágos park mellett. — Villanyvilágítás az egész telepen és az összes szobrákban. Nagyszobáru nyári uszoda 26°C folyton befolyó forrásvízzel, uszástanítás, napfürdő, homokkúra. Fürdőismertetőt küld az igazgatóság.

Komzák Alajos,
 a fürdő bérlője.

Vizvezeték és mü-
 bádogos munkákat
 készít, javításokat
 jutányosan eszközöl

Fey Rezső örökösei

Szent János-u. 22.
 Telefon 532.

Telefon 1404. Utcai helyiség

MOCSÁRY SÁNDOR

Épület- és díszmű bádogos,
 vízvezeték és villanszerelő.

Nagy-Várad, Zöldfa-utca.
 Zöldfa-épület.

Villanymotor, írógépek, kerék-
 párok, ellenőrző kasszák és
 gramofonok szakszerű javítása
 és állandó jókarban tartása.
 Bronzműves, lakatos és mü-
 szerész munkák elfogadtatnak.

IZSÁK LIDIA

**Előrondu
 tévészezon**

NAGYVÁRAD,
 Nagy Sándor-u. 1.
 Park-szálloda épületében.
 Interurbán telefon:
 11-53 szám.

A Szépliget-színház
 művésznőinek egye-
 dülű törzserőltetője.
 Tiszítókát és átalá-
 kítókat elvállalunk.
 Fűzők mérték után a
 legővidebb idő alatt
 elkészítetnek.

**ÁLTALÁNOS TAKARÉKPÉNZTÁR
 RÉSZVÉNYTÁRSASÁG**

Nagyvárad, Bémer-tér.

Befizetett részvénytőke
1.000.000 korona.

Elfogad takarékbetété-
 ket könyvecskékre és
 folyószámlára s azt elő-
 nyösen kamatoztatja.
 Leszámitol váltókat.
 Engedélyez előnyös felté-
 telek mellett jelzalog-
 kölcsönöket törleszté-
 sekre. Előleget ad érték-
 papírokra.

Ingatlan árverés.

Nagyváradon a Szent László és Ur-utca
 sarkán lévő házban, melyben a Szt. István
 gyógyszertár és több ur lakás van. **1917
 szeptember 28. napján d. e. 9 óra-
 kor** Nagyváradon a nagyváradi kir. törvény-
 szerű árverelő temetőben nyilvános árverésben
 eladásra kerül. A kiadási ár 76616 K 72
 fill., ezen alul az ingatlan el nem vehető.
 Bástpénz a kiadási ár 20 százaléka kass-
 pénzben vagy óvadékképes értékpapírokban.
 Bővebb információt ad a **Leszámitoló és
 Jelzalogbank Rt.** Nagyváradon (Bémer tér 1.)

**Betűszedő tanuló-
 nu és berakó tanuló-
 nuak leány fizetéssel
 felvétetik**

a Szent László-nyomda R.-t.-nál.

Nagyteleky és Arany János-u.
 sarkán lévő házban egy szo-
 bás konyhából álló lakás a
 souterrainban november 1-re

kiadó.

Értekezni lehet INCZE irodában.

Hordók

különböző nagyságban

eladóok.

Moskovits Mór és Fia r.-t.-nál
 Kolozsvári-utca.

Eladó

kedvező fizetési feltételek mellett
 a Várkapu-utca 4. és 6. számú,
 a Szent János-utca 30. számú,
 a Széles-utca 1. számú, mely
 közvetlen a 3. vashíd szomszéd-
 ságában van, valamint a Vizve-
 zeték-utca 54. számú ház. Érte-
 kezhetni lehet a Nagyvárad
 Kereskedelmi és Forgalmibank-
 nál Rimánóczy-utca 6. sz. alatt.

Olcsó takarmány!

Lovak, szarvasmarhák etetésére

maláta

k a p h a t ó

métermázsánként 8 K-ért.

Moskovits Mór és fia r.-t.-nál
 Kolozsvári-utca 62.